1. הדור מביא כרטיס ברכה

מטרות:

1. ציור בפרופיל (דמות מן הצד).
2. שילוב גזירה וציור.
3. אוירת החג.

טכניקה: פנדה, גזירה.

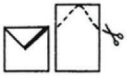
1



פתיחה קצרה, דרכה נגיע לדמות הדוור לו מחכים בימים אלו.
ילדה תדגים בפועל את דמות הדוור, בצדודית (פרופיל) בזמן שהוא מחלק מכתבים.
תוך כדי הנ"ל - נשוחח יחד על אודות תנוחת היד, הלבוש, הכובע, התיק עמוס המכתבים המציצים.

ביצוע:

נחתוך מן הדף 2 משולשים ישרי זוית, באופן שיוצר משולש שוה שוקים, נקפל - והרי לנו מעטפה כך,



נוכל להסביר בעזרת קוי עזר את ציור הדוור.



1. שלד 2. הכפלה 3. היד מחזיקה 4. פריט הראש

כמובן שרצוי לצייר חפשי, בהשראת השיחה המקדימה.

2. הדפס שבלונות נייר לחג

מטרות:

1. הכרת טכניקת ההדפס בעזרת בובות ספוג ושבלונה.

טכניקה:

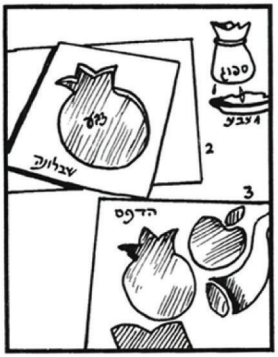
1. יצירת שבלונות 2. טפיפת צבע גואש.

יור ההדפס יהי מורכב ממס' צורות שתחזורנה על עצמן.

והלך:

. הכנת צורות של שבלונות - גזירת מפתחי נייר בצורה הרצויה.
אפשר גם מפתחי שקף או נייר פרגמנט.
. הכנת "בובות" ספוג לטפיפת הצבע.
. הנחת השבלונה על הנייר וטפיפת צבע הגואש בעזרת "בובות הספוג".
. הזזת השבלונה למקום אחר וחזרה על הפעולה (גם בשנוי צבע) עד לקבלת ציור שלם.

קראת החגים נוכל להכין כרטיס ברכה בעזרת שבלונות של רימון, וזפר וכדו'. בימים אחרים נוכל להכין פרטי נוף - עצים בתים, וטריה וכו'.



8. ברפת

מטרות:
1. צורת בעל חיים / הפרה
2. יצירה בתלת-מימד

טכניקה: ציור, קיפול ובניה

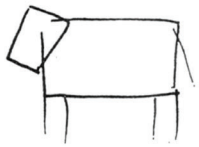
❖ נשתלב בנושא הנלמד בשעורי טבע: הפרה והחלב.

המהלך:

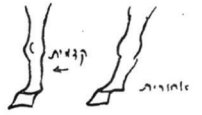
❖ נאפיין צורת פרה - כגון: הראש בהמשך ישר לגוף
גובה הרגלים שווה לגובה הגוף וכו'.



❖ ננסה לשרטט עפ"י קוי עזר:


1. צורה סכמטית


2. התעגלות קוי הגוף



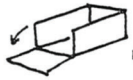
3. הרגלים הפרסה


4. ארגון מבנה הראש


5. הוספת כתמים ועוד

נקפל מחצית הבלוק ל-2: , נצייר פרה על צד אחד ונגזור (פרט לחלק העליון המקופל).
פתיחה קלה תאפשר את "העמדת" הפרה.

הרפת:


נחתוך את החלק הקדמי של קופסת הנעלים


נוסיף גג מקרטון גלי אדום או: מקרטון רגיל טבעי אותו נצבע או נרסס בצבע ספרי.
נצבע דפנות חיצוניות בגוון מתאים.
את המשטח הקדמי נצבע בירוק.

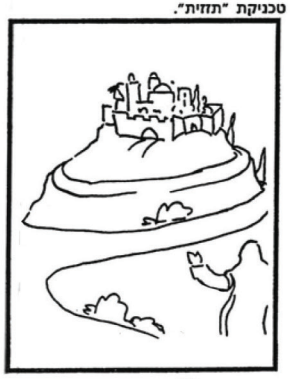

נוסיף פריטים, כמו: כדי חלב, פרות נוספות, צנורות, מספוא ועוד.

אפשר לארגן את הנושא כפעולה קולקטיבית - פרות ברפת אחת גדולה.

כתה ג'

23. קומו ונעלה ציון

מטרות:
1. ציור נכון של כביש מתפתל בהר.
2. קרוב ורחוק בנוף.
3. דמויות מאחור.
4. טכניקת "תזזית".



מהלך:

❖ פתיחה כלשהי לנושא - "עליה לירושלים". (למשל לפני כ"ח באייר - יום שחרור ירושלים).

❖ נבחר 5 מתנדבות שתהיינה למס' דקות ל:

הר | צמחיה, עצים | בתים / כביש | דמות מאחור

- כל אחת מהן תתאר את המראה, הצבע והגודל מקרוב ומרחוק.

❖ נוסיף הסבר על צורת הכביש / השביל המתפתל בהר, כך:


1. כעין סרט


2. הפיכה לטבעות.


3. הזזת שולי ההר והמשך עבוד הטבעת הבאה.

❖ ומה באשר לדמויות הנכספות לעלות לירושלים?

נכין תזזית:

על דף נפרד נצייר קבוצת דמויות חופפות ואף בודדות, על מישור אחד, כך:
נגזור אותן יחד בצמוד לרצועת הניר (כ-1 ס"מ) המשמשת כבסיס לדמויות.



את דף הנוף נקפל בתחתית (כלפינו),
נשחיל בו את הרצועה הנ"ל
נהדק בצדדים באופן שיאפשר תזוזה.



כתה ו'

4. גמלים בנאת מדבר

מטרות:
1. אפיונים מעולם החי והצומח.
2. צבע בטבע: גוני מדבר.
3. פרספקטיבה מעגלית.

טכניקה: צבעי גואש.

מהלך:

❖ *הכנת רקע:* גוני מדבר פסטליים, שמים בהירים.

❖ תאור נאת המדבר:

עצי הדקל - גזע גבוה, משונן, עלים משוננים כלי מטה.

הבאר - - שורת אבנים עגולות מסותתות לסרוגין.
- הקשתות מקבילות זו לזו.
- השפה העליונה: קשת הפוכה אך זהה בקו המעגלי.



הגמלים: עפ"י קוי עזר:



1. שתי אותיות ג'
2. השלמה
3. עבוד
4. רגל דקה ופרסה
5. הראש
6. בישיבה

14. חסידות במונוכרום

מטרות:
1. אפיונים מעולם בעלי הכנף.
2. צבעים ממשפחה אחת - מונוכרום.

טכניקה:
צבע גואש.

מהלך:

❖ *הכנת הרקע:* מעבר גוונים בצבע אחד מבהיר לכהה (לדוגמא סגול, או כחול) בקוים מאוזנים או סביב נקודה.

❖ *ציור החסידות* ובעלי כנף דומים, לפי קוי עזר.



1. אליפסות
2. חבור בהמשכיות
3. השלמת פרטים

צורת הרגל: מזכיר את הספרה 4 במהופך.

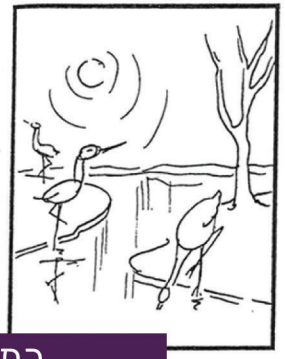
צורת כף הרגל: 3 אצבעות לפנים, אחת לאחור.

צורת הקרקע:



עכי - בצורה מוכפלת

נצבע: את החסידות בלבן. את הפרטים האחרים נצבע בלבן + גון הרקע, כך ישולבו כל חלקי הציור במערכת גונים אחת - מונוכרום.



כתה ו'

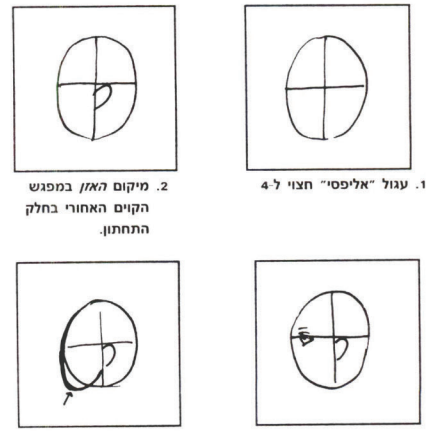
18. "גיבורי הספור" ציור דיוקנאות (פרופיל)

מטרות:
1. ציור פרופיל (צדודית) בפרופרוציות נכונות.

טכניקה: חפשית.

מהלך:

הסבר הכללים של ציור דיוקן, בפרופרוציות הנכונות, בשלבים:



1. עגול "אליפסי" חצוי ל-4
2. מיקום *האזן* במפגש הקוים האחורי בחלק התחתון.
3. מיקום *העין* "החציה" על קו האמצע, במרחק מן הקצה.
4. הוספת מבנה הלסת ע"י התעגלות נוספת בין קו העין לכוון האזן.
5. יצירת שקע העין ויציאת האף וסימון הפה.
6. הוספת התעגלויות ושקעים בציור הפה והסנטר.
7. הוספת קו השיער (המטפחת וכו') מן האזן לקצה המצח.

❖ כדי להתאמן בצורה מענינת ומשוחררת יותר נערוך דמויות תקריב ל "גבורי ספור" המופיעות בדף הראשון של ספרנו הדמיוני. פרוט ותוספות כיד הדמיון היצירתי, כל פרופיל יאופיין גם במילים שיכתבו תחת התמונה.

אפשר לקרוא שם לספר: ..חבורת... ב....

כתה ז'

25. חכמתם של ילדי ירושלים / צלליות

מטרות:
1. דמויות ילדים בתנועה.
2. פרופורציות בין אברי הגוף.
3. הכנת רצף ספורי.

טכניקה: צלליות על גבי שקפים.



מהלך:

❖ הקרנת צלליות (במטול שקפים) של דמויות, עצמים דוממים וכד' וזהוין ע"י התלמידות.

❖ הגדרת המושג *צללית:* מראה דמות או צורה מול מקור אור חזק - מתקבל בצורה כהה, ללא פרטים.
צללית במיטבה מופיעה בצדודית (בפרופיל) כך היא ניתנת לזיהוי בקלות.

המהלך:

1. כיון שנושא הצלליות שלנו הוא דמויות ילדים - נחזור מעט על כללי הפרופורציות של הדמות:
   א. קבענו את גודל הדמות
   ב. המותן - במחצית.
   ג. נחלק את החלק העליון ל-3. הראש מהווה 1/6 מגוף הילד (אצל אדם מבוגר 1/8)
   ד. נחלק את החלק התחתון ל-2: ירכיים וברכיים.
   ה. הידיים מגיעות עד אמצע הירכיים.
   ו. בתנועה - יש השתנות והתקצרות.



2. השמעת קלטת "מחכמתם של ילדי ירושלים" - 4 תאורים של פעילויות שונות בעלות שנינות והומור.
3. חלוקת הכתה ל-4 קבוצות, לכל קבוצה שכפולי התכנים עפ"י התאורים השונים.
4. כל תלמידה מכינה סקיצה אחת מתוך הטכסט של הקבוצה, ומפתחת אותה לצללית על גבי שקף.
5. צביעת הצללית בלורד פרמיננטי, (כגון ארטליין) שחור.
6. הקרנת התמונות ברצף.

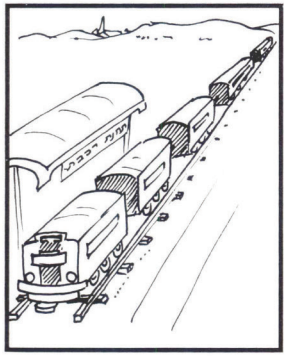
הערה: כמובן, שכל תוכן אחר, של ספור ברצף - יתאים.

* סמינרסטית: חני י.

9. רכבת מתקרבת

מטרות:
1. פרספקטיבה חזיתית, בעלת נקודת מגוז 1 (ח.

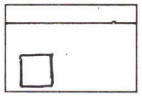
טכניקה: עפרונות צבעוניים ("צבעי קרש")



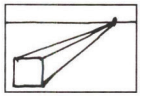
בפתיחה: תצלום או תאור מלולי של מראה רכבת ממרחק: הקטר גדול והקרונות שלאחריו *נראים* כקטנים, ו"מתכנסים" לכוון נקודת המגוז המרוחקת אשר על קו האופק.
כללי הפרספקטיבה מסייעים לנו לתאור מדויק של תלת מימד כפי שהוא נראה בדף - דו ממדי.

המהלך:

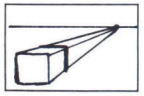
1. נשרטט קו אופק, נקבע עליו את נקודת המגוז נשרטט רבוע קרוב, ממקום התצפית שלנו.



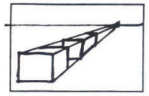
2. נחבר את קצות הרבוע לנקודת המגוז.



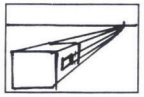
3. את הצורה ה"אינסופית", הזו - עלינו לחלק לקרונות, ולכן - נוסיף קו מאוזן ומאונך, אשר "יסגור" את הקרון.



4. במרחק קטן מהקרון הקדמי נתחיל קרון חדש: נשרטט רבוע נוסף. יתכן ורבוע זה יוסתר במעט ע"י הקרון הראשון.
שוב, עלינו "לסגור" את הקרון, לכן נגביל אותו בקו מאוזן ומאונך.
נתחיל קרון נוסף וכן הלאה.



5. ומה עם החלונות?
   - כיון, שכל מה שנמצא על "הקירות" הפונים לכוון קו האופק חייב להתחבר לנקודת המגוז, נסמן אנך במקום הרצוי, נחבר את קצותיו לנקודת המגוז, ונגביל אותו לפי הצורך.
   קוים אלו ישמשו אותנו ג"כ לשרטוט החלונות בקרונות הבאים.
   - נמחק את השרטוט המיותר שבין החלונות.



   - נמשיך את פרטי הקרון הראשון כדי להפכו לקטר (בפרספקטיבה חפשית, עפ"י העין, כדי לא להלאות יתר על המדה)



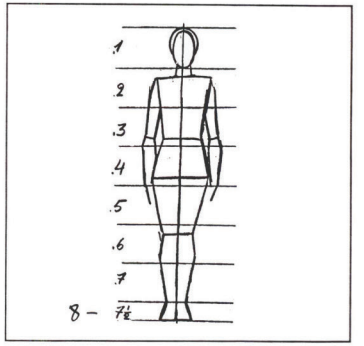
הערה: הרכבת יכולה להיות רכבת החדשים, רכבת המצוות או כל רכבת אישית אחרת.

15. דמות ותנועה / 1-4 :

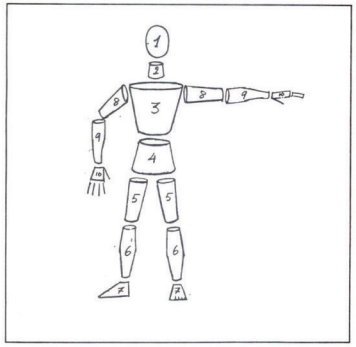
מטרות:

1. פרופורציות בין אברי הגוף.
2. תנועה.

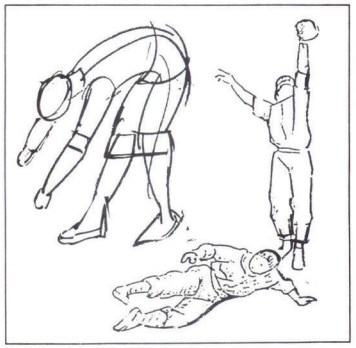
הפרופורציה הקלאסית של דמות אדם מבוגר היא כאשר הראש הוא שמינית מאורך כל הגוף.
חלוקת הגוף לפי פרופורציות מאפשרת לרשום את הגוף בתנועה.



1. הפרופורציות



2. בניה נפחית עפ"י "שיטת הגלילים".
חיבור בין החלקים ועיצוב האיברים.



3. תנועה - פעילות כלשהי תוך איזון טבעי של מרכז הכבד.



4. הלבשה ופרטים.

20. אשת חיל :

מטרות:

1. ציור כפות ידים ואצבעות בפרופורציה נכונה.
2. ציור עפ"י הסתכלות - תאום יד-עין.

טכניקה: 6B, פחם.



❖ נכנס לאוירת קבלת שבת (אולי דרך תאור "שולחנות שבת" המוצבים לאחרונה בחוצות ערים והפעילות של חלוקת נרות שבת).

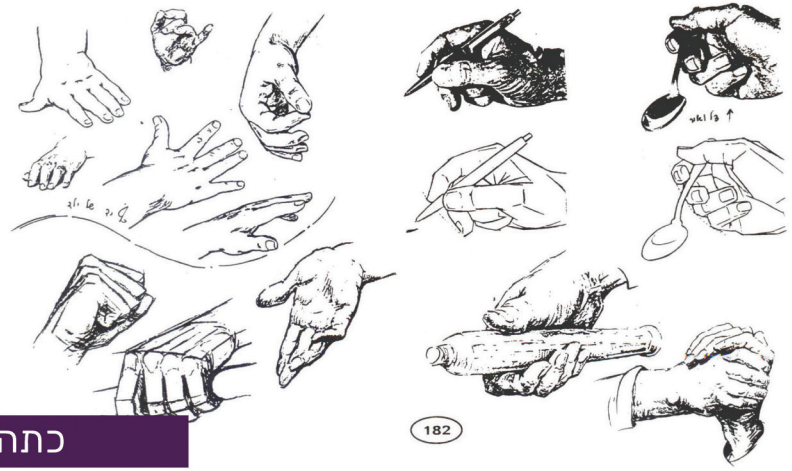
❖ תלמידה מדגימה הדלקת נרות, ואנו מתארות:

1. כפות היידים מכסות את רב שטח הפנים.
2. נראה *מעט* מן המצח, הסנטר וכסוי הראש.
3. הכתפים בולטות מצידי הפנים.
4. שני חלקי היד - מן המרפק לכתפים ומן המרפק לכף היד - כמעט שווים.
5. תנועת הכיפוף גורמת להסרת חלק היד האחורי.
6. גב היד מחולק ל-2: בחלק העליון האצבעות.
7. האצבעות שונות בגובהן. האמצעית - הגבוהה ביותר.
8. האצבעות מחולקות ל-3 חלקים ע"י 2 הפרקים.

נגש לבצוע:

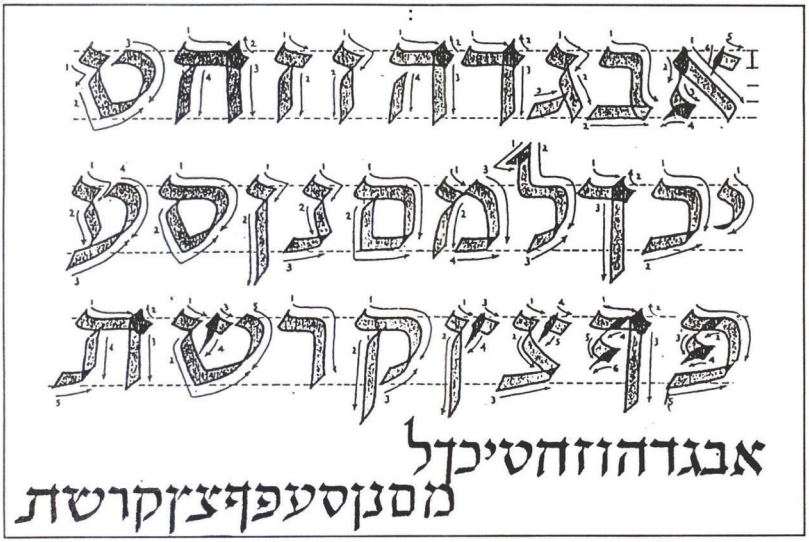
1. התלמידות יושבות - אחת מול חברתה. כאשר האחת מבצעת את התנועה והשניה מציירת. אח"כ מתחלפות.
2. נתחיל לבצע סקיצה בקוים כלליים, ע"מ למקם בפרופורציה הנכונה כל פרט ורק אח"כ יבוא פרוט מדויק יותר.
3. "נצבע" את הרישום בעפרון 6B, או פחם. נתייחס לצללים שבין האצבעות וכו'.

כף היד בתנוחות נוספות, כבסיס להתנסויות עפ"י הסתכלות:



23. קליגרפיה / כתב אמנותי

מטרות:
מיומנות בכתיבה בעט קליגרפי
סדרת שיעורים - 4 יחידות



עקרונות:

- נשתמש בלורד קליגרפי על בסיס מים (מס' 3) - המתאים לכתיבה על נייר רגיל כיון שאינו מתפשט על הנייר.
- נשוחח אודות הכתב העברי ועקרונות הכתיבה בקליגרף (לורד קטוע):
  - כתיבה נאה היא כתיבה בסגנון *אחיד* וזורם.
  - הכתב העברי בנוי בפרופורציה מלבנית של 4 על 5
  - גובה האות נקבע עפ"י רוחב הקליגרף, לדוגמא:



- בסדרת שעורים זו נעסוק בסגנון ספרדי.

הערות:

1. התנסויות רבות תבאנה לרכישת מיומנות. כ-2/3 של הכתה מגיעה לתוצאות משביעות רצון ואף מפתיעות.
2. קיים קשי בהקניית המיומנות לבנות "שמאליות". הפתרונות הן:

הטיית הקליגרף בכפוף לצד ימין



או: כתיבה מבסיס האות התחתון כלפי מעלה:

